

**FACULTEIT DER ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN EN ECONOMETRIE
ONDERWIJSINSTITUUT**

**Eindrapportage
Bindend Studieadvies**

25 oktober 2004

1. Inleiding.

Dit is de eindrapportage over het bindend studieadvies (BSA) dat per 1 september 2002 voor de propedeuse van alle opleidingen is ingevoerd op de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie (FEE). De eerste tussenrapportage verscheen in november 2003 en handelde over de formele zaken rond de invoering van het BSA, de voorlichting aan en begeleiding van studenten en het effect van de invoering van het BSA op de behaalde studiepunten in de propedeuse van alle bacheloropleidingen op de FEE. In maart 2004 is een tweede tussenrapportage verschenen. Daarin kwamen de onderwerpen van de eerste rapportage wederom aan de orde en werd aandacht besteed aan de kosten van het BSA, de BSA-gesprekken die de studieadviseurs in januari 2003 hebben gevoerd en het aantal behaalde studiepunten in het eerste semester van het studiejaar 2003-2004 in vergelijking met de behaalde studiepunten in het eerste semester van het studiejaar 2002-2003. In de onderhavige rapportage wordt het volledige effect van de BSA-regeling voor het eerste cohort van studenten die met het BSA te maken kreeg beschreven. Daarnaast komt het resultaat van het BSA voor het tweede cohort van studenten aan de orde.

2. Formele regeling BSA.

De formele regeling van de BSA wordt omschreven in Artikel 14 van de Onderwijs- en Examenreglementen 2002-2003 van de betrokken opleidingen. Dit artikel is hier integraal weergegeven.

Artikel 14. – Bindend Studieadvies Propedeuse

1. a. In het eerste jaar van inschrijving ontvangt elke student vóór 1 februari een resultatenoverzicht en een voorlopig studieadvies. In het tweede jaar van inschrijving krijgen studenten die op dat moment het propedeutisch examen nog niet hebben behaald vóór 1 februari een resultatenoverzicht en een voorlopig studieadvies.
- b. Elk student op wie dit artikel van toepassing is, ontvangt vóór 1 juli een resultatenoverzicht en, indien van toepassing, een waarschuwingsadvies.
- c. Voor het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de opleiding geeft de faculteit de studenten een studieadvies.
- d. Een negatief studieadvies wordt gegeven indien de student aan het einde van het eerste jaar de BSA-norm van 30 ects of meer niet heeft behaald. Een negatief studieadvies zal tevens worden gegeven aan studenten die twee jaar na aanvang van de propedeuse niet hebben voldaan aan de eisen van het propedeutisch examen.
- e. Een negatief studieadvies is bindend.
- f. Een student met een negatief studieadvies mag zich gedurende drie jaar niet voor de opleiding inschrijven. Evenmin mag een student met een negatief studieadvies zich gedurende deze periode van drie jaar inschrijven voor de opleiding Fiscale Economie van de faculteit.
- g. Een negatief bindend studieadvies wordt gegeven door de decaan van de faculteit namens het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam.
- h. Alvorens een bindend negatief studieadvies wordt uitgereikt, wordt de student in de gelegenheid gesteld te worden gehoord door de Examencommissie, namens de decaan van de faculteit.
- i. Tegen een bindend negatief studieadvies kan binnen vier weken na de dag waarop de beslissing is genomen beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor de Examens (COBEX) van de UvA

- j. Een positief studieadvies wordt bij minimaal 30 ects aan het eind van het eerste jaar van inschrijving gegeven door de decaan of de Examencommissie.
2. a. Van het verbinden van een afwijzing aan het advies als bedoeld in Artikel 14, lid 1, kan worden afgezien indien persoonlijke omstandigheden van de student ertoe hebben geleid dat aan de BSA-norm van 30 ects na één jaar en het propedeutisch examen na twee jaar niet is voldaan.

Persoonlijke omstandigheden die voor erkenning in aanmerking komen zijn:

- ziekte van betrokkene
- bijzondere familieomstandigheden
- lichamelijk, zintuiglijke of andere functiestoornis van betrokkene
- zwangerschap van betrokkene

b. Een student die meent op basis van de persoonlijke omstandigheden genoemd in Artikel 14, lid 2.a., in aanmerking te komen voor dispensatie van het BSA dient een verzoek in te dienen bij de Examencommissie.

c. Bij de beoordeling van het verzoek genoemd in Artikel 14, lid 2.b., hanteert de Examencommissie de volgende criteria:

- Ziekte van student wordt erkend als een persoonlijke omstandigheid indien
- De ziekteperiode minstens 20 dagen omvat, dan wel minimaal vijf toetsdata bevat; en
- De student tijdens of tot 5 werkdagen na afloop van de ziekte, de ziekte schriftelijk meldt bij een studieadviseur dat ziekte de reden is van het niet afleggen of mogelijk niet halen van de toetsen; en
- Deze ziekmelding vergezeld gaat van een verklaring van de behandelend arts die de duur en de ziekteperiode vermeldt. In het geval geen verklaring van een behandelend arts kan worden overlegd, dient de student contact op te nemen met een studieadviseur, een studentpsycholoog of een studentdecaan.

Bijzondere familieomstandigheden wordt erkend als een persoonlijke omstandigheid indien:

- De examencommissie beoordeelt dat de familieomstandigheden van doorslaggevende invloed zijn geweest op de studieresultaten. De examencommissie wint hierover deskundig advies in; en
- De student kan aantonen dat de aangevoerde bijzondere familieomstandigheid heeft plaatsgevonden; en
- De student in de periode van 5 werkdagen vóór, tot 5 werkdagen na de toetsdatum(s) bij een studieadviseur meldt dat een bijzondere familieomstandigheid de reden is van het niet afleggen of mogelijk niet halen van de toetsen;
- In het geval de student niet kan aantonen dat de bijzondere familieomstandigheid heeft plaatsgevonden, dient student contact op te nemen met een studieadviseur, een studentpsycholoog of een studentdecaan.

Studenten met een lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis dienen hiervan bij aanvang van hun studie of zo spoedig mogelijk na het ontstaan van de functiestoornis, melding te maken bij een studieadviseur. Een studieadviseur kan, op verzoek van de student met een lichamelijke of zintuiglijke functiestoornis een studieplan opstellen waarin nadere bepalingen ten aanzien van het bindend studieadvies zijn opgenomen. Het hiervoor genoemde plan moet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Examencommissie.

Zwangerschap van student wordt erkend als een persoonlijke omstandigheid indien:

- De zwangerschap is gemeld bij een studieadviseur; en
- De melding is vergezeld van een geboortebewijs, dan wel een doktersverklaring of een verklaring van een verloskundige.

In het geval geen verklaring van een behandelend arts kan worden overlegd, dient betrokkene contact op te nemen met een studieadviseur, een studentpsycholoog of een studentdecaan.

Van het verbinden van een afwijzing aan het advies als bedoeld in Artikel 14, lid 1, wordt afgezien indien de student kan aantonen een tweede opleiding te volgen naast de opleiding Economie en Bedrijfskunde en voor die tweede opleiding wel voldoet aan de BSA-norm van 30 ects na één jaar en het propedeutisch examen na twee jaar.

Een student die een opleiding aan de Faculteit de Economische Wetenschappen is gestart op of na 1 september 2002 krijgt van de Examencommissie een negatief BSA, behoudens uitzonderlijk situaties als in artikel 14 omschreven, als hij/zij minder dan 30 ects heeft behaald in het eerste studiejaar (N.B. Een volledig studiejaar bestaat uit 60 ects). Daarnaast is er de additionele eis dat studenten hun propedeuse in twee jaar volledig afronden. Studenten die het niet eens zijn met een uitgebracht negatief BSA kunnen een hoorzitting aanvragen bij de Examencommissie. Mocht deze hoorzitting geen aanleiding geven tot aanpassing van het advies dan kan de student in beroep bij de COBEX van de Universiteit van Amsterdam.

Het belangrijkste argument voor het invoeren van het BSA is dat dit systeem het mogelijk maakt “kansloze” studenten eerder uit te selecteren in de propedeutische fase. Hierdoor wordt de kwaliteit en het rendement van het onderwijs, zowel in de propedeuse als in de bachelor, verbeterd. Voor de student bestaat daarnaast het voordeel dat sneller door de faculteit duidelijk wordt gemaakt of hij/zij geschikt is voor de gekozen opleiding.

In het Onderwijs en Examenreglement 2004-2005 is de BSA-regeling enigszins aangepast. Studenten met een door de Universiteit van Amsterdam erkende topsportstatus kunnen, onder dezelfde voorwaarden als beschreven in bovenstaand artikel, ook in aanmerking komen voor dispensatie.

3. Informatie verstrekt aan propedeuse studenten.

In al het voorlichtingsmateriaal en tijdens voorlichtingsbijeenkomsten voor potentiële aankomende studenten is melding gemaakt van de invoering van het Bindend Studieadvies (BSA) per 1 september 2002 aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam. Ook de norm (minimaal 30 ects in het eerste jaar en volledige afronden propedeuse na twee jaar) is gecommuniceerd. Gedurende de introductieperiode is aan alle aanwezige studenten melding gemaakt van de invoering van het BSA. Alle propedeuse studenten zijn in de eerste weken nogmaals met het BSA geconfronteerd tijdens de verplichte bijeenkomsten van de mentorgroepen. Alle studenten kregen ook de informatiebrochure “Bindend Studieadvies (BSA), Wat is dat?” uitgereikt. Gedurende het collegejaar is de studenten een viertal brochures m.b.t. het BSA toegezonden (“Bindend Studieadvies, Waarom?”, “Bindend Studieadvies (BSA), Studievertraging of voortijdig stoppen met je studie”, Bindend Studieadvies (BSA), Hoe sta ik ervoor?” en “Bindend Studieadvies (BSA), de laatste loodjes!”).¹

¹ De studenten van het Engelstalige programma ontvingen Engelstalige versies.

4. Begeleiding van propedeuse studenten.

Met de invoering van het Bindend Studieadvies (BSA) is het ook noodzakelijk geworden de studieresultaten van de propedeuse studenten nauwlettend te volgen. Deze taak is ondergebracht bij de studieadviseurs van de faculteit. Studenten die na afloop van de tentamens van het eerste blok tussen de 0 en 5 ects hadden behaald en de wiskunde-tussentoets niet met een voldoende hadden afgelegd werden uitgenodigd voor een gesprek met een studieadviseur. In dit gesprek werd onder andere het BSA nogmaals uitgelegd, werd gesproken over de motivatie van de student, de aanpak van de studie en persoonlijke omstandigheden, werd aangegeven wat de opties waren voor de student (incl. een mogelijk overstap naar de Hogeschool van Amsterdam), werd gesproken over hoe de student zijn problemen dacht op te lossen, werden deze oplossingen kritisch op realiteitsgehalte geëvalueerd en werd aan bijzonder slecht presterende studenten het advies gegeven om zich voor 1 februari uit te schrijven. 1 februari is voor de studiefinanciering en in de toepassing van het BSA een kritieke datum.

Studenten die na afloop van de tentamens van het tweede blok minder dan 15 ects hadden behaald en in de eerste gespreksronde in december niet waren uitgenodigd werden opgeroepen voor een gesprek met een studieadviseur in de laatste week van januari. In dit gesprek werd nagegaan wat de meest realistische manier was om alsnog voldoende studiepunten te behalen of werd alsnog het advies gegeven zich uit te schrijven en werd doorverwezen naar de studentendecanen.

Studenten die in juli 2003 en 2004 een negatief BSA kregen werden uitgenodigd om contact op te nemen met de studentadviseurs over hun verdere studiemogelijkheden. Van dit aanbod is vrijwel geen gebruik gemaakt.

5. Ongedifferentieerde evaluatie BSA.

5.1 Studiejaar 2002-2003, cohort 2002-2003.

Op 1 september 2002 waren 548 eerstejaars studenten ingeschreven voor een opleiding aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam. 116 studenten startten in de post-propedeutische fase. 432 studenten begonnen aan de propedeuse. Van deze 432 studenten kregen er 260 (60,2%) een positief studieadvies en 117 (27,1%) een negatief BSA voor 1 september 2003. 40 (9,3%) besloten voor 1 februari de opleiding te verlaten en 15 (3,5%) studenten kregen dispensatie. Ter vergelijking: als er sprake zou zijn geweest van een Bindend Studieadvies in het collegejaar 2001/2002 dan zou zo'n 44% van de studenten een positief advies hebben gekregen. Het gemiddelde aantal behaalde studiepunten door de 432 in september 2002 nieuw ingeschreven studenten is 32,7 ects. Het vergelijkbare gemiddelde voor het collegejaar 2001/2002 is 29,4 ects. Dit grote verschil is vooral te wijten aan de groep studenten die geen tentamens heeft afgelegd. Van de studenten die startten in 2001 legden er 17,9% (81 studenten) geen enkel tentamen af, terwijl dat in 2002 gedaald was tot 8,6% (37 studenten). Het gemiddeld aantal ects van de propedeuse studenten die minstens één tentamen hebben afgelegd was in 2001 34,3 ects en in 2002 35,0 ects.

Onder gelijkblijvende studieomstandigheden (dat is niet het geval, zie verder) kan worden geconcludeerd dat relatief meer studenten meer dan 29 ects hebben behaald en dat bovendien het gemiddelde aantal door de propedeuse studenten behaalde ects

gestegen is. Opvallend is verder de substantiële vermindering van het aantal “no show” studenten.

5.2 Studiejaar 2003-2004, cohort 2002-2003.

Van de 432 studenten die zijn gestart als eerstejaars student aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam hadden 184 studenten hun propedeuse nog niet afgerond. 177 van deze studenten hebben zich per 1 september 2003 opnieuw ingeschreven voor dezelfde opleiding. Van deze groep hadden 139 studenten hun propedeuse voor 1 september 2004 afgerond. 24 studenten (5,6% van de oorspronkelijke instroom) kregen een negatief BSA na hun tweede studiejaar en konden zich dus niet meer als student van de opleiding aan de FEE inschrijven voor het studiejaar 2004-2005. 14 studenten kregen dispensatie. Uiteindelijk hebben dus 230 studenten hun propedeuse na twee jaar afgerond. Dit is 53,2% van de oorspronkelijke propedeuse instroom. Volgens de KUO cijfers lag het tweejaars-propedeuserendement voor voorgaande jaren tussen de 40 en 45%.

5.3 Studiejaar 2003-2004, cohort 2003-2004.

508 studenten startten met hun propedeuse aan de FEE op 1 september 2003. Van hen kregen er 139 (27,4%) een negatief BSA en 331 studenten (65,2%) kregen een positief studieadvies voor 1 september 2004. 15 studenten (3,0%) kregen dispensatie en 23 studenten (4,5%) hadden zich uitgeschreven per 1 februari 2004. Dit laatste cijfer wijkt behoorlijk af van dat van het jaar daarvoor (dit percentage was 9,3% in 2002/2003). Desalniettemin is het percentage studenten met een negatief BSA vrijwel constant. Het percentage studenten met een positief studieadvies is met 5% gestegen.

Het gemiddelde aantal studiepunten van het cohort 2003-2004 is 35,1 ects. Dit is een stijging ten opzichte van het cohort 2002-2003 met 2,4 ects. 47 studenten (9,3%) namen niet deel aan minstens één tentamen. Percentueel is dit iets hoger dan in het studiejaar 2002-2003. Het gemiddelde aantal ects van studenten die minstens éénmaal aan een tentamen hebben deelgenomen is 38,4. Dit is een stijging van 3,4 ects ten opzichte van de studenten die in 2002 met een studie aan de FEE zijn gestart.

6. Evaluatie BSA-gesprekken studieadviseurs.

6.1 Studiejaar 2002-2003.

Op 1 september 2002 waren 432 studenten ingeschreven voor het eerste jaar van een opleiding aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam.

Voor een eerste gesprek in december 2002 werden 182 (42,1%) studenten uitgenodigd. Hiervan kregen 59 studenten een positief studieadvies en 73 een negatief BSA in juli 2003. Het restant (50 studenten) had zich voor 1 februari 2003 al uitgeschreven. 128 (70,3%) studenten verschenen op het gesprek, 54 studenten niet. De uiteindelijke adviezen aan deze groepen zijn aangegeven in de volgende tabel.

Tabel 6.1. BSA-gesprekken december 2002.

	Eerste gespreksronde verschenen	Eerste gespreksronde niet verschenen	Niet opgeroepen
Pos. BSA (≥ 30 ects)	59 (46,1%)	33 (61,1%)	168 (67,2%)
Neg. BSA (< 30 ects)	58 (45,3%)	15 (27,8%)	44 (17,6%)
Geen BSA	9 (7,0%)	6 (11,1%)	25 (10,0%)
Dispensatie	2 (1,6%)	0	13 (5,2%)
	128	54	250

Opvallend is dat studenten die na uitnodiging niet op het gesprek met de studieadviseur verschijnen het beter doen dan de studenten die wel verschijnen. Blijkbaar bestaat er een vrij grote groep goede studenten die om welke reden dan ook relatief slecht presteren in het eerste semester, maar voldoende zelfvertrouwen hebben dat zij aan het einde van het studiejaar voldoen aan de BSA-norm. Een andere reden kan zijn het per 1 september 2002 ingevoerde semestersysteem. Dit systeem kende een piekbelasting van studielast in de college- en tentamenperioden met een relatief zeer rustige periode aan het eind van het semester. Er bestaat de indruk dat studenten zeer bewust de tentamens gespreid hebben en niet altijd (goed voorbereid) aan de eerste tentamenmogelijkheid hebben deelgenomen. De eerste gesprekken vonden plaats voor de tweede tentamenmogelijkheid in januari.

Voor de tweede gespreksronde (eind januari, na de tweede tentamenmogelijkheid) werden 78 studenten door de studieadviseurs uitgenodigd: 45 (57,6%) studenten verschenen op het gesprek, 33 (42,3%) studenten niet. Van deze 78 studenten kregen er 39 (50,0%) uiteindelijk een positief studieadvies en 27 (37,5%) een negatief BSA. 12 van deze 78 studenten schreven zich uit na 1 februari 2003. De volgende tabel geeft additionele informatie.

Tabel 6.2. BSA-gesprekken eind januari 2003.

	Tweede gespreksronde verschenen	Tweede gespreksronde niet verschenen	Niet opgeroepen
Pos. BSA (≥ 30 ects)	24 (53,3%)	15 (45,5%)	221 (62,4%)
Neg. BSA (< 30 ects)	14 (31,1%)	13 (39,4%)	90 (25,4%)
Geen BSA	5 (11,1%)	3 (9,0%)	32 (9,0%)
Dispensatie	2 (4,4%)	2 (6,1%)	11 (3,1%)
	45	33	354

De verschillen tussen de studenten die wel of niet op het tweede gesprek verschijnen zijn betrekkelijk gering. Op zich is dit een opvallende conclusie die afwijkt van de conclusie uit de vorige tabel.

Natuurlijk kan niet gesteld worden dat het al dan niet voeren van de gesprekken weinig invloed heeft op de eindresultaten: juist degenen die voordeel kunnen hebben uit een gesprek zullen op komen dagen.

6.2 Studietoestand 2003-2004.

Op 1 september 2003 waren 508 studenten ingeschreven voor het eerste jaar van een opleiding aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam. In december 2003 zijn eerstejaarsstudenten die slecht hadden gepresteerd weer uitgenodigd voor een gesprek met een studieadviseur. Opvallend was de hoge opkomst. Bij de gemeenschappelijke propedeuse van de bacheloropleidingen Economie en bedrijfskunde en Fiscale economie was dat 73 %, bij de gemeenschappelijke propedeuse van de kwantitatief economische opleidingen was dat 66% en bij de Engelstalige propedeuse was dat zelfs 87%. Bij de gemeenschappelijke propedeuse van de bacheloropleidingen Economie en bedrijfskunde en Fiscale economie gaven studenten aan dat zij moeite hadden met de overgang van het VWO naar de universiteit. De leerstof is veel meer dan op het VWO en het tempo is hoger. Daarnaast gaven studenten die een jaar in het buitenland waren geweest of hadden gewerkt, aan moeite te hebben om weer in het studieritme te komen. Alle studenten besteedden veel te weinig tijd aan hun studie. Het gemiddelde lag op 6-10 uur zelfstudie per week. De meeste studenten volgden wel trouw de colleges.

De opgeroepen studenten in de Engelstalige propedeuse hadden de studielast onderschat en ervoeren de studie als moeilijk. Een aantal studenten was door visumproblemen te laat in Nederland aangekomen zodat zij met een achterstand zijn begonnen.

Studenten van de gemeenschappelijke propedeuse van de kwantitatieve opleidingen die werden opgeroepen voor een gesprek gaven aan dat zij te weinig hadden gedaan en de hoeveelheid leerstof en de moeilijkheid daarvan hadden onderschat. Met name het niveau van wiskunde werd erg hoog gevonden. Alle studenten gaven aan niets te hebben gemist in de voorlichting en (mentor)begeleiding en bekenden dat het door eigen toedoen is geweest dat zij slecht presteerden. De meeste studenten besteedden ook te weinig tijd aan hun studie. Het aantal zelfstudie-uren per week is 10 uur. Studenten hadden de meeste colleges gevolgd en waren ook actief in de werkgroepen.

Voor het eerste gesprek in december 2002 werden 203 (40,0%) studenten uitgenodigd. De uiteindelijke adviezen aan de voor de groep studenten die voor het eerste gesprek werden opgeroepen en de studenten die niet voor het eerste gesprek werden opgeroepen zijn aangegeven in de volgende tabel.²

Tabel 6.3. BSA-gesprekken december 2003.

	Eerste gespreksronde opgeroepen	Niet opgeroepen
Pos. BSA (≥ 30 erts)	98 (48,3%)	233 (76,4%)
Neg. BSA (< 30 erts)	77 (37,9%)	62 (20,3%)
Geen BSA	15 (7,4%)	8 (2,6%)
Dispensatie	13 (6,4%)	2 (0,6%)
	203	305

² Er is in het collegejaar verzuimd digitaal bij te houden welke studenten op kwamen dagen voor het eerste en tweede gesprek. De hier gepresenteerde informatie is derhalve minder gedetailleerd dan in de vorige paragraaf.

Uit deze tabel blijkt dat het slecht scoren in het eerst blok van het studiejaar een redelijke indicatie is voor het uiteindelijk afgegeven studieadvies. Studenten die slecht scoorden in het gehele eerste semester en niet waren opgeroepen voor het eerste gesprek zijn uitgenodigd voor de tweede BSA –gespreksronde. Het betreft 98 (19,3%) van de 508 propedeuse studenten. Een overzicht van de resultaten is te vinden in tabel 6.4.

Tabel 6.4. BSA-gesprekken eind januari 2004.

	Eerste gespreksronde opgeroepen	Niet opgeroepen
Pos. BSA (≥ 30 ects)	68 (69,3%)	263 (64,1%)
Neg. BSA (< 30 ects)	24 (24,5%)	115 (28,0%)
Geen BSA	2 (2,0%)	21 (5,1%)
Dispensatie	4 (4,1%)	11 (2,7%)
	98	410

7. Gedifferentieerde evaluatie BSA.

Om een beter inzicht te krijgen in de cijfers gepresenteerd in paragraaf 4 worden de studenten opgesplitst naar soort opleiding en het aantal behaalde punten.

7.1 Studiejaar 2002-2003, cohort 2002-2003.

De student heeft keuze uit twee verschillende propedeuses: Economie en Fiscale Economie of die van de kwantitatieve opleidingen (Actuariaat of Econometrie en Operationele Research en Management (AEO)). Binnen de Economie-opleiding wordt onderscheid gemaakt tussen de reguliere Nederlandstalige en de Engelstalige variant.

Tabel 7.1. Overzicht BSA 2002-2003

	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
Pos. BSA (≥ 30 ects)	190 (56,4%)	41 (87,2%)	29 (60,4%)
Neg. BSA (< 30 ects)	100 (29,7%)	4 (8,5%)	13 (27,1%)
Geen BSA	35 (10,4%)	1 (2,1%)	4 (8,3%)
Dispensatie	12 (3,6%)	1 (2,1%)	2 (4,2%)
	337	47	48

De studenten van de Engelstalige Economie opleiding laten de beste resultaten zien. Gezien de ‘selectie aan de poort’ is dit niet verwonderlijk. De verschillen tussen de andere groepen zijn beperkt. Als deze cijfers (voor zover mogelijk) worden vergeleken met die van het studiejaar 2001/2002 dan valt op dat er een duidelijke verbetering is opgetreden: in 2001/2002 zou 48,2% van de studenten van de opleiding Economie (Nederlandstalig) een positief studieadvies hebben gekregen. Voor de kwantitatieve opleidingen zou dat 41% zijn geweest. Ook hier springen de Engelstalige Economie studenten er weer boven uit: 79% van deze studenten zou een positief studieadvies hebben gekregen.³

³ N.B. De selectie van de Engelstalige studenten in 2001 en 2002 is niet vergelijkbaar. In 2002 is strenger geselecteerd op de wiskundige vaardigheden van de studenten. De stijging van 79% naar 87,2% wordt hierdoor (deels) verklaard.

In de volgende tabellen zijn gemiddelde aantal behaalde ects opgesplitst naar de verschillende groepen voor de studenten die zijn gestart in 2001 en 2002.

Tabel 7.2. Behaalde studiepunten 2001-2002

Cohort 2001-2002	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
No show ⁴	65 (19,1%)	0	17 (27,8%)
0 ects	21 (6,2%)	2 (3,8%)	1 (1,6%)
1-7 ects	24 (7,1%)	4 (7,7%)	5 (8,2%)
8-14 ects	12 (3,58%)	2 (3,8%)	6 (9,8%)
15-21 ects	24 (7,1%)	2 (3,8%)	3 (4,9%)
22-29 ects	30 (8,8%)	1 (1,9%)	3 (4,9%)
30-35 ects	23 (6,8%)	2 (3,8%)	4 (6,6%)
36-42 ects	38 (11,2%)	5 (9,6%)	3 (4,9%)
43-49 ects	18 (5,3%)	3 (5,8%)	4 (6,6%)
50-59 ects	32 (9,4%)	9 (17,3%)	6 (9,8%)
60 ects	53 (15,6%)	22 (42,3%)	9 (14,8%)
Totaal aantal	340	52	61
Gemiddelde ects (alle studenten)	27,6	44,4	26,8
Gemiddelde ects (excl. No show)	34,1	45,2	37,1
Gemiddelde ects (positief studieadvies)	48,5	54,8	55,4

Uit tabellen 7.2 en 7.3 kan worden geconcludeerd dat de invoering van het BSA in veel opzichten positief heeft uitgewerkt en dat er geen grote verschillen bestaan in de conclusies met betrekking tot de verschillende groepen. Het gemiddelde aantal behaalde ects over alle studenten is met 2 tot 5 ects gestegen. Het gemiddeld aantal behaalde ects voor studenten die voldoen aan de BSA-norm ligt hoog: deze studenten halen meer dan 80% van de ects van de propedeuse. Het BSA lijkt daar geen invloed op te hebben gehad. Het aantal studenten dat in één jaar alle 60 ects haalt is licht gestegen. De verdeling van de behaalde ects lijkt slechts zeer in beperkte mate beïnvloed te zijn door de BSA-maatregel: de verschillen zitten in de uitersten, met name bij de ‘no show’ en ‘0-ects’ studenten. Verder is de groep met 22-29 ects kleiner geworden.

⁴ Een no show student is een student die aan geen enkel tentamen heeft deelgenomen.

Tabel 7.3. Behaalde studiepunten in het studiejaar 2002-2003

Cohort 2002-2003	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
No show	35 (10,4%)	1 (2,1%)	4 (8,3%)
0 ects	37 (11,0%)	0	1 (2,1%)
1-7 ects	26 (7,7%)	1 (2,1%)	5 (10,4%)
8-14 ects	22 (6,5%)	1 (2,1%)	4 (8,3%)
15-21 ects	14 (4,2%)	0	3 (6,3%)
22-29 ects	13 (3,9%)	3 (6,4%)	2 (4,2%)
30-35 ects	40 (11,9%)	6 (12,8%)	4 (8,3%)
36-42 ects	27 (8,0%)	5 (10,6%)	5 (10,4%)
43-49 ects	26 (7,7%)	3 (6,3%)	3 (6,3%)
50-59 ects	40 (11,9%)	3 (6,3%)	7 (14,6%)
60 ects	57 (16,9%)	24 (51,1%)	10 (20,8%)
Totaal aantal	337	47	48
Gemiddelde ects (alle studenten)	29,7	47,1	33,4
Gemiddelde ects (excl. No show)	33,0	48,1	34,8
Gemiddelde ects (positief studieadvies)	48,0	51,7	49,6

7.2 Studiejaar 2003-2004, cohort 2002-2003.

Tabellen 7.4 en 7.5 geven een overzicht van de resultaten van het cohort 2002-2003 in het tweede studiejaar.

Tabel 7.4. Overzicht BSA 2002-2003 na twee jaar.

	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
Pos. BSA (prop af)	169 (50,1%)	38 (80,9%)	23 (47,9%)
Neg. BSA (prop niet af)	118 (35,0%)	6 (12,8%)	17 (35,4%)
Geen BSA	39 (11,6%)	2 (4,3%)	6 (12,5%)
Dispensatie	11 (3,3%)	1 (2,1%)	2 (4,2%)
	337	47	48

Van de Nederlandstalige studenten propedeuse Economie die begonnen zijn met studeren aan de FEE op 1 september 2002 slaagt ongeveer 50% erin de propedeuse in twee jaar af te ronden. Voor de Engelstalige studenten is dat ruim 80%. De studenten kwantitatieve economie blijven onder de 50% steken. Van de oorspronkelijke Nederlandstalige instroom wordt 35% van de studenten na één of twee jaar weggestuurd. Dit gebeurt voor 18 (Economie NL), 2 (Economie Eng) en 4 studenten (AEO) aan het einde van het tweede jaar. In een percentage uitgedrukt is dat ongeveer 5% van de oorspronkelijke instroom. Aan 14 studenten is door de Examencommissie dispensatie toegekend.

Tabel 7.5 geeft een beeld van de relatie tussen het aantal behaalde studiepunten in het studiejaar 2002-2003 en het BSA afgegeven in juli 2004. De belangrijkste

conclusie uit deze tabel is dat er een duidelijke positieve relatie bestaat tussen de studieresultaten in het eerste studiejaar en in het tweede studiejaar maar dat een behoorlijk percentage van de studenten die in het eerste studiejaar marginaal gepresteerd hebben alle studiepunten van de propedeuse binnen twee jaar weet te verdienen. Het halen van 35 ects of meer in het eerste studiejaar is vrijwel een garantie om de propedeuse op tijd af te ronden.

Tabel 7.5. Relatie tussen het aantal behaalde studiepunten in 2002-2003 en het BSA 2003-2004.

Aantal behaalde ects (prop) in 2002-2003	Dispensatie 2003-2004	Negatief BSA 2003-2004	Positief studieadvies 2003-2004	Totaal
Dispensatie	5	4	4	13
30 – 34	1	15	25	41
35 – 39	5	2	14	21
40 – 44	3	2	17	22
45 – 49	0	1	28	29
50 – 54	0	0	24	24
55 – 59	0	0	27	27
60	0	0	91	91
Totaal	14	24	230	268

Tabel 7.6 geeft weer welke propedeusevakken 24 studenten met een negatief BSA na twee jaar niet behaald hebben. Voor de Engelstalige propedeuse en AEO zijn de gegevens gebaseerd een zeer klein aantal studenten. Er kan worden geconcludeerd dat voor de propedeuse Economie en Bedrijfskunde de problemen vooral liggen bij de kwantitatieve vakken: Statistiek, Wiskunde 1 en Wiskunde 2. Voor AEO zijn vooral Kansrekening en Statistiek 2 en Wiskunde 4 de probleemvakken. Verder is opvallend dat de vakken uit het laatste deel van het studiejaar meer problemen lijken op te leveren dan die aan het begin: Statistiek, Wiskunde 4 en Kansrekening en Statistiek 2 zitten allemaal in blok IV.

Tabel 7.6: De niet behaalde propeduesevakken van de studenten met een negatief BSA aan het eind van hun tweede studiejaar.

Vak	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
Data Analyse			0
Financial Accounting	3	0	
Finance	8	1	2
Informatica			0
Information Management	4	1	
Intro to International Ecs. 1		0	
Intro to International Ecs. 2		1	
Kansrekening en Stat. 1			0
Kansrekening en Stat. 2			4
Macro-economie	6	1	2
Management Accounting	7	2	
Marketing	1	0	
Micro-economie	3	0	2
Organisatie	6	0	
Oriëntatie Actuarieaat			0
Oriëntatie Econometrie			2
Oriëntatie Fiscale Economie	2		
Oriëntatie ORM			0
Statistiek	16	1	
Wiskunde 1	10	0	0
Wiskunde 2	14	1	0
Wiskunde 3			0
Wiskunde 4			3

Tabel 7.7 geeft inzicht het aantal behaalde studiepunten van studenten met een positief studieadvies of dispensatie na het eerste studiejaar. De belangrijkste conclusie is dat de spreiding van het aantal studiepunten van studenten die uiteindelijk een negatief studieadvies krijgen groot is.

Tabel 7.7. Behaalde propedeuse studiepunten in de studie jaren 2002-2003 en 2003-2004 voor studenten met een positief studieadvies of dispensatie na het eerste studiejaar.

Cohort 2002-2003	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
0 ects	4 (0,2%)	0	0
1-29 ects	3 (0,2%)	0	0
30-35 ects	2 (0,1%)	0	0
36-42 ects	6 (3,0%)	1 (2,4%)	2 (6,9%)
43-49 ects	3 (1,5%)	2 (4,9%)	0
50-59 ects	11 (5,6%)	0	4 (13,8%)
60 ects	169 (85,4%)	38 (92,7%)	23 (79,3%)
Totaal aantal	198	41	29

7.3 Studietoestand 2003-2004, cohort 2003-2004.

Tabel 7.8 geeft informatie over het tweede cohort studenten dat te maken heeft gekregen met het bindend studieadvies. Het percentage studenten met een positief advies is voor alle onderscheiden groepen hoger dan het jaar daarvoor. Het aantal studenten met een negatief studieadvies is voor de propedeusestudenten die gestart is met de Nederlandstalige Economie opleiding marginaal groter.

Tabel 7.8. Overzicht BSA 2003-2004

	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
Pos. BSA (≥ 30 erts)	235 (60,6%)	55 (90,1%)	43 (72,9%)
Neg. BSA (< 30 erts)	118 (30,4%)	4 (6,6%)	12 (20,3%)
Geen BSA	19 (4,9%)	1 (1,6%)	3 (5,1%)
Dispensatie	16 (4,1%)	1 (1,6%)	1 (1,7%)
	388	61	59

Informatie over het aantal behaalde studiepunten is te vinden in tabel 7.9. De resultaten stemmen overeen met die van vorig jaar. Het belangrijkste verschil is dat voor de Nederlandstalige economie opleiding de top van de verdeling, even afgezien van de categorie 60 erts, naar rechts is verschoven. Bij de Engelstalige economie opleiding is de categorie 50-59 erts relatief groter geworden, deels ten koste van de categorie 60 erts. Het gemiddelde aantal studiepunten is in de meeste onderscheiden gevallen toegenomen.

Tabel 7.9. Behaalde studiepunten in het studiejaar 2003-2004

Cohort 2003-2004	Economie (NL)	Economie (ENG)	AEO
No show	43 (11,1%)	1 (1,6%)	3 (5,1%)
0 erts	27 (7,0%)	0	2 (3,4%)
1-7 erts	28 (7,2%)	2 (3,3%)	3 (5,1%)
8-14 erts	23 (5,9%)	1 (1,6%)	0
15-21 erts	13 (3,4%)	0	2 (3,4%)
22-29 erts	19 (4,9%)	2 (3,3%)	6 (10,2%)
30-35 erts	29 (7,5%)	2 (3,3%)	5 (8,5%)
36-42 erts	66 (17,0%)	6 (9,8%)	6 (10,2%)
43-49 erts	30 (7,7%)	5 (8,2%)	6 (10,2%)
50-59 erts	50 (12,9%)	13 (21,3%)	11 (18,6%)
60 erts	60 (15,5%)	29 (47,5%)	15 (25,4%)
Totaal aantal	388	61	59
Gemiddelde erts (alle studenten)	31,7	50,1	42,1
Gemiddelde erts (excl. No show)	35,6	50,9	44,4
Gemiddelde erts (positief studieadvies)	47,4	54,3	50,6

8. Klachten.

8.1 Studiejaar 2002-2003.

Studenten die een negatief BSA van de Examencommissie van de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam ontvangen hebben de mogelijkheid om een hoorzitting aan te vragen. Zij kunnen dan mondeling toelichten waarom zij het niet eens zijn met de negatieve beslissing. De Examencommissie doet binnen enkele dagen een nieuwe uitspraak met betrekking tot het al dan niet verlenen van dispensatie. Mocht een student het niet eens zijn met deze uitspraak dan kan hij/zij zijn/haar zaak aanhangig maken bij de COBEX.

Uit de formulering van Artikel 14 uit het Onderwijs- en Examenreglement is duidelijk dat dispensatie enkel wordt verleend op grond van tijdig gemelde en erkende persoonlijke omstandigheden.

Van de 125 studenten met een negatief Bindend Studieadvies hebben er 26 (20,8%) studenten een hoorzitting met de Examencommissie aangevraagd. 5 studenten kregen alsnog een positief studieadvies of dispensatie voor dat de hoorzitting plaats vond (op grond van administratieve problemen of op advies van de studieadviseurs). Van de 21 studenten waarbij het negatief BSA gehandhaafd bleef gingen er 5 in beroep bij de COBEX. In één geval werd de student voor behandeling bij de COBEX in het gelijk gesteld door de Examencommissie. Eén van deze studenten werd in het gelijk gesteld (precies gesteld: Het besluit van de Examencommissie werd vernietigd) op grond van persoonlijke omstandigheden die slechts gedeeltelijk aan de studieadviseurs en Examencommissie waren gemeld. De andere drie beroepszaken werden afgewezen.

8.2 Studiejaar 2003-2004.

118 studenten kregen in juli 2004 een negatief BSA na hun eerste studiejaar. 24 studenten overkwam dit aan het eind van hun tweede studiejaar. 25 studenten zijn op hun eigen verzoek gehoord door de Examencommissie. Het betrof 13 tweedejaars- en 12 eerstejaarsstudenten. 13 studenten hebben alsnog dispensatie gekregen. Van de 12 studenten voor wie het negatief BSA gehandhaafd bleef zijn er twee in beroep gegaan bij de COBEX. Beide studenten zijn inmiddels door de COBEX in het gelijk gesteld. Het betreft één eerstejaars student met 5 ects die beroep deed op persoonlijk omstandigheden zonder dat de student dat vroegtijdig had aangemeld bij de studieadviseurs. De andere student is een tweedejaars student met 55 ects en eveneens laat gemelde persoonlijke omstandigheden. Het eerste geval ondergraaft het systeem van bindend studieadvies volledig.

9. Kosten van de invoering van het Bindend Studieadvies.

Om de invoering van het BSA in goede banen te leiden, studenten goed voor te lichten en te begeleiden heeft de FEE een aantal investeringen moeten plegen. Bovendien heeft de FEE na de invoering van het BSA een aantal structurele kosten. De investeringskosten en de structurele kosten van de invoering van het BSA worden hieronder gepresenteerd, uitgesplitst in personele lasten en kosten van het voorlichtingsmateriaal.

Investeringskosten

Personele lasten:	€ 15.000
Ontwikkelingskosten brochures:	€ 10.000
TOTAAL	€ 25.000

Structurele kosten per studiejaar

Personele lasten:	€ 20.000
Drukkosten brochures:	€ 10.000
TOTAAL	€ 30.000

Daarnaast kan een schatting worden gegeven van het verlies aan studiepunten van de studenten met een negatief BSA, die zij zouden halen als zij op de FEE zouden zijn gebleven. Er is in het verleden berekend dat studenten met een negatief BSA in het daaropvolgende jaar circa 20% van alle studiepunten behalen van het betreffende cohort in dat jaar. Dit betekent voor het studiejaar 2003-2004 dat de FEE ongeveer 2700 studiepunten misloopt die studenten met een negatief BSA over het studiejaar 2002-2003 zouden hebben behaald indien zij op de FEE zouden zijn gebleven.

10. De gevolgen van het BSA voor de tweedejaarsvakken in het studiejaar 2003-2004.

In dit hoofdstuk zal een kort verslag worden gegeven over de rendementen van de vakken uit het eerste semester van het studiejaar 2003-2004. De analyse wordt beperkt tot het eerste semester omdat dit voor het grootste gedeelte het gemeenschappelijke studieprogramma betreft van de BSc in Economie en Bedrijfskunde. Gezien de kleine aantallen studenten die kiezen voor de BSc in Actuariële Wetenschappen, de BSc in Econometrie en ORM en de BSc in Fiscale Economie worden de vakken uit deze opleidingen buiten de beschouwing gelaten.

Het is interessant om te bekijken wat de rendementen zijn van de tweedejaarsvakken omdat hieruit aanwijzingen kunnen worden verkregen of het BSA een werkelijk effect heeft op de rendementen. De rendementsgegevens van de vakken uit het eerste semester van het tweede jaar (studiejaar 2003-2004) in vergelijking met het studiejaar 2002-2003 worden in de volgende tabellen weergegeven.

Tabel 10.1. Rendementen uit het tweedejaar van de studierichting Economie (AE en BE) van de bacheloropleiding Economie en Bedrijfskunde voor de jaren 2002-2003 en 2003-2004.

Jaar	Vaknaam	blok	inschr OW	Tot. inschr tent	% gesl T1	% gesl T1+2	% gesl T1+2+3
2002	6015 GKB bv	I	192	302	52,4	60,9	78,3
2003	6015 GKB bv	I	241	268	78,6	84,3	84,7
2002	3006 Statistiek 2	I	262	286	53,0	66,1	78,7
2003	3006 Statistiek 2	I	264	294	61,7	70,9	74,5
2002	8001 Vaardigheden	I+II	156	Nvt	-	98,9	98,9
2003	8001 Vaardigheden	I+II	176	Nvt	-	100,0	100,0
2002	6016 IEB Handel	II	251	244	54,0	69,8	72,2
2003	6016 IEB Handel	II	280	254	55,1	71,5	78,3
2002	6003 Financiering	II	396	385	76,9	81,1	86,0
2003	6003 Financiering	II	383	330	67,1	81,9	83,9
2002	3009 Wetensch AE	II	147	108	80,8	81,4	89,1
2003	3009 Wetensch AE	II	104	80	75,4	82,7	88,8
2002	3011 Wetensch BE	II	356	448	45,0	82,7	87,8
2003	3011 Wetensch BE	II	276	326	75,9	82,3	85,6

Het beeld uit de deze tabel is wisselend. Er zijn een aantal vakken waarbij de rendementen van het eerste semester aanzienlijk zijn verbeterd. Maar er zijn ook een aantal vakken waarbij de rendementen nagenoeg gelijk liggen of zelfs iets lager zijn. In het algemeen kan worden gesteld dat de rendementen in het studiejaar 2002-2003 een fractie hoger liggen dan in het studiejaar 2003-2004. Hierbij dient te worden aangetekend dat deze resultaten nog verstoord worden door studenten die niet te maken hadden met het BSA.

Tabel 10.2. Rendementen uit het tweede jaar van de Engelstalige bacheloropleiding Economics and Business voor de jaren 2002-2003 en 2003-2004.

Jaar	Vaknaam	blok	Inscr. Onderwijs	Totaal inschr. tent.	% gesl T1	% gesl T1+2	% gesl T1+2+3
2002	210 BE Intr industr org	I	71	36	66,7	84,0	84,6
2003	210 BE Intr industr org	I	26	17	100,0	100,0	100,0
2002	201BE Mathematics 3	I	60	48	87,9	93,9	93,9
2003	201BE Mathematics 3	I	28	38	94,1	97,2	97,4
2002	200BE Money, C&B bv	I	64	49	60,0	75,0	82,0
2003	200BE Money, C&B bv	I	43	66	82,1	87,5	89,4
2002	202BE Statistics 2	I	55	48	54,8	76,5	85,3
2003	202BE Statistics 2	I	30	45	65,8	88,1	88,9
2002	203BE Finance	II	42	41	81,6	93,2	93,2
2003	203BE Finance	II	50	49	95,2	-	95,9
2002	204BE Econ methodol	II	23	28	92,3	94,4	97,3
2003	204BE Econ methodol	II	38	42	96,6	-	97,6
2002	205BE Econometrics	II	18	23	90,0	91,3	91,3
2003	205BE Econometrics	II	58	45	67,6	-	86,7
2002	211BE Intr game theory	II	50	33	94,1	94,6	97,5
2003	211BE Intr game theory	II	55	48	100,0	-	95,8

Uit deze tabel valt af te lezen dat het rendement in het eerste semester van het studiejaar 2003-2004 een fractie hoger ligt dan in het eerste semester van het studiejaar 2002-2003. De derdejaarsvakken in de Engelstalige bachelor zijn in 2003-2004 voor het eerste aangeboden. Vergelijking van de rendementen over de verschillende jaren is niet mogelijk.

Analyse van de resultaten in het tweede jaar

Het lag in de verwachting dat ten gevolge van de invoering van het BSA het aantal deelnemers aan de tentamens van het 2e jaar zal dalen (30% van de propedeusestudenten is namelijk met de studie gestopt vanwege het BSA). Voor de tweedejaarsvakken zijn de aanmeldingen voor de colleges echter onbetrouwbaar. Vooral voor vakken in blok I blijken veel studenten zich niet in te schrijven. De gegevens over de tentameninschrijving zou meer informatie kunnen geven. Een probleem is echter dat met ingang van het collegejaar 2003-2004 de "gele formulieren" (studenten die zich niet inschrijven voor het tentamen kunnen met ingang van het studiejaar 2003-2004 ook daadwerkelijk niet mee meedoen. In het verleden kon dit wel via een zogenoemd geel formulier) zijn afgeschaft. Het resultaat zou kunnen zijn dat studenten zich voor veel meer tentamens inschrijven en dat

bovendien het opkomstpercentage veel lager is dan in voorgaande jaren. Dit lijkt onjuist te zijn, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Tabel 10.3. Deelnemers aan tentamens

Vaknaam	Jaar 2002-2003			Jaar 2003-2004			Opkomst toename 2003
	inschr tentamen	dlrs T1	opkomst % T1	inschr tentamen	dlrs T1	opkomst % T1	
Geld, Krediet & Bankw bv	302	225	74,5	337	220	65,3	- 9,2
Statistiek 2	286	116	40,6	351	256	72,9	+ 32,3
IEB Handel bv 1	244	174	71,3	313	198	63,3	- 8,0
Financiering bv	385	238	61,8	423	246	58,2	- 3,6
Wetenschapsleer AE	108	62	57,4	95	64	67,4	+ 10,0
Wetenschapsleer BE	448	329	73,4	317	227	71,6	- 1,8

Het aantal inschrijvers aan de tentamens is in 2003-2004 voor alle tentamens hoger dan voor de tentamens van het jaar daarvoor. Dit is tegen de verwachtingen in. Een uitzondering vormt het vak Wetenschapsleer voor de studierichting Bedrijfseconomie. De daling van het aantal deelnemers voor dit vak is verklaarbaar. In 2002-2003 is het vak Wetenschapsleer uit het 3^e jaar naar het 2^e jaar verhuisd, zodat in dat jaar het aantal studenten verdubbelde (zowel tweede- als derdejaarsstudenten). Dit effect is in 2003-2004 veel minder. In verhouding is het aantal deelnemers nog steeds hoog, maar dit kan door de toename van het aantal HEAO-studenten verklaard worden. Wetenschapsleer voor de studierichting Algemene Economie laat in beide jaren een gelijk aantal tentamendeelnemers zien. Hieruit moet geconcludeerd worden dat het aantal studenten in de richting studierichting Algemene Economie toeneemt.

Het opkomstpercentage (deelnemers aan het eerste tentamen ten opzichte van inschrijving voor het eerste tentamen) in 2003 is op het merendeel van de tweedejaars vakken niet toegenomen, maar eerder afgenomen met uitzondering van twee vakken: Statistiek 2 en Wetenschapsleer voor Algemeen Economie studenten. De extreme opkomst voor Statistiek 2 is niet te verklaren uit de tentamendata van de tweedejaarsvakken: de volgorde van de tentamens in blok I was in 2002 en 2003 hetzelfde, namelijk GKB op dinsdag en Statistiek 2 op donderdag. Mogelijk dat de extra studieweek voor Statistiek 2 voldoende voorbereidingstijd heeft gezorgd.

Het lag ook in de verwachting dat ten gevolge van de invoering van de studieweek vóór de tentamenweek in ieder blok, het rendement van de eerste tentamen-gelegenheid in 2003-2004 omhoog zougegaan. De studieweek die vooraf gaat aan de tentamenweek geeft de studenten gelegenheid de tentamenstof opnieuw door te nemen. Veel docenten hebben een uur ingelast in de studieweek om studenten de gelegenheid te geven vragen te stellen. De tentamens van blok II werden in 2002 in december gehouden (geen studieweken) en de tentamens van blok II in 2003 werden in januari gehouden.

Tabel 10.4 Rendementen van tentamens in blok I en II

Vaknaam	Jaar 2002-2003			Jaar 2003-2004			Rend. toename 2003
	inschr tentamen	dlrs T1	geslaagd % T1	inschr tentamen	dlrs T1	geslaagd % T1	
Geld, Krediet & Bankw bv	302	225	52,4	337	220	78,6	+ 24,2
Statistiek 2	286	116	53,0	351	256	61,7	+ 8,7
IEB Handel bv 1	244	174	54,0	313	198	55,1	+ 1,1
Financiering bv	385	238	76,9	423	246	66,7	- 10,2
Wetenschapsleer AE	108	62	80,8	95	64	75,4	- 3,8
Wetenschapsleer BE	448	329	45,0	317	227	72,2	+ 27,2

In blok I zijn de resultaten van 2003 beduidend beter dan van 2002. Een rendementsverbetering van de tentamens uit blok II is alleen zichtbaar bij Wetenschapsleer voor BE. De volgorde in de tentamenweek van de tentamens van het tweede blok is niet veranderd.

11. Conclusie effecten BSA.

Hoe effectief is het bindend studieadvies? Na de ervaringen in het studiejaar 2002-2003 en 2003-2004 kan worden geconcludeerd: redelijk effectief. Onafhankelijk van hoe de effectiviteit van de maatregel wordt gemeten blijkt dat de studieresultaten van de propedeuse studenten verbeterd zijn. Hierbij dient te worden aangetekend dat in het studiejaar 2003-2004 er een aantal veranderingen in de propedeuse zijn doorgevoerd en is de semesterindeling gewijzigd waarbij de studeerbaarheid van de propedeuse is verbeterd. Deze veranderingen hebben er wel toe geleid dat er geen optimale vergelijking is te maken tussen de rendementen van de studiejaar 2002-2003 en 2003-2004.

Van het cohort 2002-2003 (432 studenten) hebben 177 studenten zich per 1 september 2003 opnieuw ingeschreven voor het volgen van een opleiding aan de FEE die een positief studieadvies gekregen in juli 2003 terwijl ze hun propedeuse nog niet volledig hadden afgerond. Van deze 177 studenten hebben er uiteindelijk 139 studenten een positief studieadvies gekregen na twee jaar. Veertien studenten kregen dispensatie na hun tweede jaar. Daarnaast waren er 91 studenten die de propedeuse in één jaar wisten af te ronden. Het tweejaars-propedeuserendement komt daarmee op minimaal op 53,2% en maximaal op 56,5%. 24 studenten werden daadwerkelijk na twee jaar toegang tot de opleiding ontzegd.

Voor het cohort 2003-2004 (508 studenten) lijkt het BSA nog beter te werken. 331 studenten (65,2%) kreeg een positief studieadvies na het eerste studiejaar. Het vergelijkbare percentage voor het cohort 2002-2003 is 60,2%. Het percentage studenten met een negatief BSA na één studiejaar is vrijwel onveranderd gebleven. Over alle studenten genomen is het gemiddelde aantal studiepunten behaald in het eerste jaar flink gestegen: het gemiddelde aantal studiepunten voor cohort 2001-2002 is 29,4, voor cohort 2002-2003 32,7 en voor cohort 2003-2004 35,1. Daarentegen is het gemiddelde aantal studiepunten van studenten met een positief studieadvies na één jaar licht gedaald. Dit zou een aanwijzing kunnen zijn dat studenten de grens van 30 ects als norm voor hun studeren hanteren. Ook uit gespreken die de studieadviseurs hadden met studenten komt dit naar voren. Opvallend is verder dat het aantal studenten die de propedeuse in één jaar wist af te ronden min of meer constant bleef.

Het beeld in het tweede studiejaar is wisselend. Er zijn een aantal vakken waarbij de rendementen van het eerste semester aanzienlijk zijn verbeterd. Maar er zijn ook een aantal vakken waarbij de rendementen nagenoeg gelijk liggen of zelfs iets lager zijn. Een positief effect van het BSA lijkt hier dus nog niet echt waar te nemen. In het algemeen kan worden gesteld dat de rendementen in het studiejaar 2002-2003 een fractie hoger liggen dan in het studiejaar 2003-2004.

Opvallend was dat in tegenstelling tot de verwachting het aantal tentamendeelnemers voor de vakken uit het eerste blok van het eerste semester in het studiejaar 2003-2004 niet was gedaald maar juist was gestegen. De verwachting was dat door het BSA er minder deelnemers aan de tentamens zouden zijn. Vanwege de invoering van een studieweek vóór iedere tentamenweek lag het in de verwachting dat

de rendementen ook toe zouden nemen. In het eerste blok is dit voor een groot aantal vakken ook opgegaan. In het tweede blok is geen verbetering waar te nemen.

De opkomst van de BSA-gesprekken in december lag erg hoog in vergelijking met het vorige studiejaar. Dit is een zeer positief teken waaruit kan worden geconcludeerd dat studenten zich zorgen maken over hun slechte prestaties en ook meer met hun studie bezig zijn vanwege de invoering van het BSA. Zorgwekkend blijft het lage aantal uren dat deze studenten besteden aan hun studie. En ieder jaar blijkt ook dat studenten moeite hebben met de overgang van de middelbare school naar de universiteit.

De FEE schat dat zij circa 2700 studiepunten in het studiejaar misloopt door de invoering van het BSA. Dit zijn studiepunten die door studenten met een negatief BSA zouden worden behaald in hun tweede jaar. Daarnaast heeft de FEE een aantal investeringen moeten plegen om het BSA in te voeren. Deze kosten waren niet erg hoog. Verder zijn er ook jaarlijkse structurele kosten die verband houden met het BSA. Dit betreffen de kosten van het drukken van brochures en extra personeelslasten voor de studieadviseurs. De extra inzet van de studieadviseurs wordt uiteraard voor een deel teniet gedaan doordat het aantal studenten in het tweede jaar minder is doordat circa 30% van de eerstejaarsstudenten de FEE dient te verlaten. Daar komt ook nog eens bij dat dit de categorie studenten is waar de studieadviseurs toch al de meeste tijd aan besteden.

12. Opmerkingen ter nuancering.

De invoering van het vier-blokken systeem (ook wel semestersysteem genoemd) per 1 september 2002, gelijktijdig dus met de begindatum van het bindend studieadvies aan de FEE, maakt het moeilijk om het effect van het BSA goed te meten. Gelet op de klachten over de blokindeling per semester in het collegejaar 2002-2003 (samengevat: ‘de werkdruk voor studenten in de collegeweken is erg groot’) van studenten en het in het collegejaar 2002-2003 waargenomen uitstelgedrag bij het doen van tentamens lijkt het onwaarschijnlijk dat dit systeem geen invloed heeft gehad op de studieprestaties van studenten. In het meest waarschijnlijke geval van negatieve beïnvloeding van de studieprestaties kan worden geconcludeerd dat de invoering van het BSA nog effectiever is geweest dan blijkt uit deze rapportage.

13. Het BSA in de toekomst.

De invoering van het bindend studieadvies aan de FEE heeft een positief effect gehad voor zowel de studenten als de faculteit. Het werd studenten sneller duidelijk of zij geschikt waren voor de opleiding. De faculteit vaart er wel bij omdat het gemiddelde aantal studiepunten in het eerste jaar is gestegen. Het BSA is zeker geen wondermiddel. Het is slechts een hulpmiddel om een minder vrijblijvend studieklimaat te creëren. Een duidelijk nadeel van de gekozen vorm van bindend studieadvies aan de FEE is dat de grens van 30 studiepunten door studenten tot zelfstandige norm wordt verheven. Bovendien kunnen door deze relatief lage norm de bekende struikelvakken ontweken worden. Voor een “gemiddelde” student is 30 ects betrekkelijk eenvoudig te halen zelfs als de student slechts 1200 uur (een landelijke gemiddelde, ruim 70% van wat universiteiten van voltijd studenten verwachten) aan zijn studie besteedt. Vooral om studenten vroegtijdig (binnen een jaar) te laten weten of zij geschikt zijn voor een studie is het aan te bevelen de norm te verhogen naar 70-

75% van de nominale studielast (norm dus 40 of 45 erts) of om aan de norm van 30 erts te verbinden dat tenminste een aantal struikelvakken moet zijn behaald.